

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/81/2005

ZAUFAJANIE DO POLITYKÓW W KWIETNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

- Podobnie jak w ubiegłych miesiącach, największym zaufaniem społecznym cieszy się Zbigniew Religa (67%). Drugie miejsce w tym rankingu, z bardzo już jednak wyraźną stratą w stosunku do lidera, zajmuje Aleksander Kwaśniewski (54%). W kwietniu wyraźnie zmniejszył się dystans dzielący prezydenta od pozostałych polityków zaliczających się do ścisłej czołówki rankingu zaufania. Lechowi Kaczyńskiemu ufa 53% badanych. Na kolejnych pozycjach, z niewiele gorszym wynikiem, plasują się: Jarosław Kaczyński, Jan Rokita (po 50%) i Tadeusz Mazowiecki (49%). Ponad dwie piąte ankietowanych ufa Donaldowi Tuskowi (45%), Włodzimierzowi Cimoszewiczowi oraz Lechowi Wałęsie (po 44%).
- Spośród polityków uwzględnionych w naszym sondażu z największą nieufnością Polaków spotykają się Józef Oleksy (49%) i Leszek Balcerowicz (48%). Tylko nieco mniej osób nie ma zaufania do Marka Belki (45%) oraz Jerzego Hausnera (44%). Nieufność ponad dwóch piątych badanych budzą także Andrzej Lepper oraz Roman Giertych (po 42%). Na kolejnych miejscach na liście polityków stosunkowo często spotykających się z nieufnością badanych znaleźli się w tym miesiącu *ex aequo* Antoni Macierewicz, Aleksander Kwaśniewski i Lech Wałęsa (po 31%).
- W kwietniu, po odnotowanym w ubiegłym miesiącu dość powszechnym pogorszeniu ocen, poprawiły się notowania dużej części polityków. Najbardziej w ocenie badanych zyskał Lech Wałęsa (wzrost zaufania o 9 punktów i spadek nieufności o 8 punktów). Lepsze niż przed miesiącem są oceny Donalda Tuska (7-punktowy wzrost zaufania i 4-punktowy spadek nieufności), Jana Rokity i Lecha Kaczyńskiego (wzrost zaufania po 7 punktów), Marka Borowskiego (6-punktowy wzrost zaufania), Zbigniewa Religi, Jarosława Kaczyńskiego, Włodzimierza Cimoszewicza (wzrost zaufania po 5 punktów) i Longina Pastusiaka (4-punktowy wzrost zaufania i 3-punktowy spadek nieufności). Strat z ubiegłego miesiąca nie odrobili natomiast prezydent i premier. Tylko nieznacznie zmalał krytycyzm w stosunku do Marka Belki (wzrost zaufania o 3 punkty i spadek nieufności o 2 punkty). Po raz kolejny, choć tym razem nieznacznie, pogorszyły się oceny Aleksandra Kwaśniewskiego (2-punktowy spadek zaufania i 3-punktowy wzrost nieufności).

Kwietniowy sondaż¹ dotyczący postrzegania polityków aktywnych na naszej scenie przeprowadziliśmy w szczególnych okolicznościach. Już po rozpoczęciu badania nadeszła wiadomość o śmierci Jana Pawła II. W tej sytuacji realizacja sondażu została przerwana i dokończona dopiero po pogrzebie papieża. W obliczu choroby i śmierci Ojca Świętego życie polityczne w kraju niemal całkowicie zamarło. Wydarzenia te przesłoniły też, jak się wydaje, wszystko to, co działo się wcześniej. Okres refleksji i zadumy po śmierci papieża Jana Pawła II, który zdecydowana większość Polaków przeżywała osobiście, szczególnie sprzyjał przewartościowaniu ocen - nie tylko własnego życia, ale także społecznego, w tym bieżącego życia politycznego.

ZAUFIANIE I NIEUFIANIE

Od pięciu miesięcy politykiem cieszącym się największym zaufaniem Polaków jest Zbigniew Religa, któremu ufa nieco ponad dwie trzecie badanych (67%). Drugie miejsce w tym rankingu, z bardzo jednak wyraźną stratą w stosunku do lidera, zajmuje prezydent Aleksander Kwaśniewski (54% deklaracji zaufania). Rosnąca w ostatnich miesiącach przewaga Zbigniewa Religi bynajmniej nie jest efektem szczególnego wzrostu jego popularności, ale przede wszystkim spadku notowań Aleksandra Kwaśniewskiego. Choć obecnie zaufanie do Zbigniewa Religi jest wyższe niż przed miesiącem, zmiana ta ma, jak się wydaje, raczej charakter korekty po odnotowanym w marcu spadku ocen, którego zresztą doświadczyła wówczas większość przedstawicieli sceny politycznej. Kwietniowe notowania Zbigniewa Religi nie odbiegają wyraźnie od rejestrowanych wcześniej i są takie same jak w lutym.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (179) przeprowadzono w dniach 1-2 i 9-10 kwietnia 2005 roku na liczącej 1100 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Notowania prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego już od wielu miesięcy systematycznie się pogarszają. Jednak marzec okazał się pod tym względem bezprecedensowy. Zarzuty dotyczące związków prezydenta i jego najbliższego otoczenia z tzw. aferą Orlenu, krytyka jego osoby wywołana odmową stawienia się przed sejmową komisją badającą tę sprawę czy też dyskusyjna decyzja o udziale w moskiewskich obchodach 60. rocznicy zakończenia II wojny światowej przyczyniły się do znacznego spadku popularności urzędującego prezydenta. Również w kwietniu - inaczej niż w przypadku pozostałych polityków, których notowania po ubiegłomiesięcznym pogorszeniu na ogół się poprawiły - oceny Aleksandra Kwaśniewskiego okazały się gorsze niż miesiąc wcześniej. W porównaniu z marcem nieco zmalało (o 2 punkty) zaufanie do prezydenta, wzrosła zaś (o 3 punkty) liczba badanych, którzy mu nie ufają. Oprócz nasilonej krytyki, która w związku z odmową zeznań przed sejmową komisją śledczą rozgorzała już po realizacji marcowego sondażu, niekorzystne nastawienie do prezydenta wzmacniać mogły krytyczne komentarze dotyczące jego nieobecności na uroczystości pożegnania papieża w Bazylice św. Piotra. W sumie w ciągu dwóch miesięcy poprzedzających kwietniowy sondaż zaufanie do Aleksandra Kwaśniewskiego obniżyło się aż o 12 punktów procentowych, a nieufność wzrosła o 11 punktów. Równie słabych notowań nie rejestrowaliśmy dotąd w całym okresie piastowania przez niego urzędu prezydenta. Mniejszym niż obecnie zaufaniem cieszył się Aleksander Kwaśniewski ostatnio jedynie w końcowym okresie kampanii wyborczej poprzedzającej wybory w 1995 roku. W październiku tegoż roku zaufanie do niego deklarowało 52% badanych, natomiast nieufność - prawie jedna trzecia (30%).

Przy takim spadku notowań obecnego prezydenta oczywiste jest, że w porównaniu z ubiegłym miesiącem zmalał dystans dzielący go od pozostałych polityków należących do ścisłej czołówki kwietniowego rankingu. Niemal takim samym zaufaniem jak Aleksander Kwaśniewski cieszy się Lech Kaczyński (53%). Tylko nieco mniej osób ufa Jarosławowi Kaczyńskiemu oraz Janowi Rokicie (po 50%). Prawie połowa ankietowanych (49%) deklaruje również zaufanie do Tadeusza Mazowieckiego. Kolejne miejsca wśród polityków najczęściej darzonych zaufaniem zajmują: Donald Tusk (45%), Włodzimierz Cimoszewicz i Lech Wałęsa (po 44%). Dwie piąte badanych ufa Markowi Borowskiemu oraz Józefowi Zychowi (po 40%), a minimalnie mniej - Andrzejowi Lepperowi (39%).

Tabela 1. Stosunek do polityków w kwietniu 2005

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	IV '05	zmiana od III '05	IV '05	zmiana od III '05		
	w procentach					
Zbigniew Religa	67	5	7	-2	12	7
Aleksander Kwaśniewski	54	-2	31	3	12	0
Lech Kaczyński	53	7	21	-1	16	3
Jarosław Kaczyński	50	5	23	0	16	3
Jan Rokita	50	7	23	-2	15	5
Tadeusz Mazowiecki	49	3	18	-1	21	5
Donald Tusk	45	7	16	-4	19	13
Włodzimierz Cimoszewicz	44	5	28	-1	17	4
Lech Wałęsa	44	9	31	-8	20	0
Józef Zych	40	1	8	-1	22	21
Marek Borowski	40	6	25	-1	15	13
Andrzej Lepper	39	2	42	-2	14	1
Waldemar Pawlak	34	2	24	1	36	9
Marek Belka	31	3	45	-2	17	1
Jan Olszewski	30	*	21	*	26	13
Roman Giertych	29	2	42	3	13	11
Leszek Balcerowicz	27	3	48	0	15	3
Józef Oleksy	25	1	49	-2	18	2
Leon Kieres	23	2	9	1	14	46
Jerzy Hausner	22	3	44	-2	18	10
Longin Pastusiak	20	4	16	-3	20	35
Władysław Frasyniuk	19	3	25	2	20	27
Marek Balicki	17	0	26	-4	17	32
Józef Gruszka	15	*	29	*	13	35
Antoni Macierewicz	15	-1	31	4	17	28
Izabela Jaruga-Nowacka	14	2	17	-1	14	47

Pominięto „trudno powiedzieć”

*W marcu 2005 brak pomiaru

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2003		2004												2005			
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach																	
L. Balcerowicz	23	20	29	23	26	26	30	30	27	31	28	30	28	25	27	28	24	27
M. Baliński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	19	21	-	-	17	17
M. Belka	-	-	-	-	-	28	34	34	32	41	35	39	35	35	39	44	28	31
M. Borowski	40	37	42	41	43	44	47	45	37	40	37	41	41	38	39	40	34	40
W. Cimoszewicz	34	35	41	36	40	40	46	42	35	37	35	38	38	38	47	45	39	44
W. Frasyniuk	17	17	16	18	21	16	18	22	16	17	18	17	18	17	18	17	16	19
R. Giertych	19	16	18	20	25	21	21	25	22	25	20	27	27	27	27	27	27	29
J. Gruszka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	15
J. Hausner	23	25	25	25	22	21	25	25	20	24	23	26	20	20	19	23	19	22
I. Jaruga-Nowacka	-	-	-	-	-	-	12	12	11	14	13	12	12	11	10	12	12	14
J. Kaczyński	41	37	43	43	45	42	47	49	48	54	48	46	45	48	49	51	45	50
L. Kaczyński	43	38	44	44	44	45	49	49	49	54	50	48	48	49	50	52	46	53
L. Kieres	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-	-	-	19	21	23
A. Kwaśniewski	74	73	73	73	68	67	71	68	64	65	63	65	63	60	62	66	56	54
A. Lepper	42	41	45	45	53	41	42	40	38	33	33	35	32	32	32	38	37	39
A. Macierewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	15
T. Mazowiecki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46	49
J. Oleksy	42	40	45	46	44	44	48	46	41	46	44	43	35	38	23	25	24	25
J. Olszewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30
L. Pastusiak	22	20	25	24	22	21	22	22	21	23	23	19	20	20	20	20	16	20
W. Pawlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	29	27	28	-	-	36	32	34
Z. Religa	-	-	-	-	-	-	-	68	-	-	-	-	63	65	64	67	62	67
J. Rokita	51	45	53	48	50	44	48	48	44	48	40	48	47	49	49	46	43	50
D. Tusk	42	41	47	44	44	42	44	47	41	47	42	44	42	43	45	42	38	45
L. Wałęsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35	44
J. Zych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	47	45	39	40

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2003		2004												2005			
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach																	
L. Balcerowicz	52	54	50	54	52	48	46	49	49	46	49	47	44	48	48	50	48	48
M. Baliński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	18	22	-	-	30	26
M. Belka	-	-	-	-	-	33	27	36	34	32	39	36	38	39	37	35	47	45
M. Borowski	20	20	20	20	18	21	17	17	23	22	22	19	21	23	21	23	26	25
W. Cimoszewicz	35	31	30	30	31	30	27	27	30	29	33	28	30	27	23	27	29	28
W. Frasyniuk	21	19	17	15	15	18	14	12	14	18	19	15	14	17	15	16	23	25
R. Giertych	33	31	28	29	27	30	29	29	32	33	35	33	32	41	39	39	39	42
J. Gruszka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-	-	29
J. Hausner	36	39	37	43	53	53	42	43	43	40	42	38	43	43	40	41	46	44
I. Jaruga-Nowacka	-	-	-	-	-	-	10	9	10	16	16	15	14	19	19	18	18	17
J. Kaczyński	25	28	26	25	25	26	20	21	21	19	23	21	26	23	22	23	23	23
L. Kaczyński	24	29	26	25	24	24	19	21	20	18	24	21	24	23	21	22	22	21
L. Kieres	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	7	8	9
A. Kwaśniewski	14	15	16	15	19	17	15	17	20	21	23	20	23	23	24	20	28	31
A. Lepper	41	42	38	36	30	44	41	43	44	50	50	48	50	50	51	46	44	42
A. Macierewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	31
T. Mazowiecki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	18
J. Oleksy	30	28	25	27	30	28	24	26	30	29	31	29	35	34	54	53	51	49
J. Olszewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21
L. Pastusiak	16	15	14	13	15	17	11	11	14	17	16	17	16	16	17	16	19	16
W. Pawlak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	27	23	22	-	-	23	23	24
Z. Religa	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	7	6	6	7	9	7
J. Rokita	20	25	21	22	24	28	24	24	25	26	29	24	24	22	23	25	25	23
D. Tusk	17	16	14	14	19	17	16	15	16	15	20	16	17	16	17	17	20	16
L. Wałęsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	31
J. Zych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	8	9	8

Spośród polityków uwzględnionych w naszym sondażu z największą nieufnością Polaków spotykają się Józef Oleksy i Leszek Balcerowicz - nie ufa im blisko połowa społeczeństwa (odpowiednio: 49% i 48%). Tylko nieco mniej osób nie ma zaufania do Marka Belki (45%) oraz Jerzego Hausnera (44%). Nieufność ponad dwóch piątych badanych budzą także Andrzej Lepper oraz Roman Giertych (po 42%). Na kolejnych miejscach w rankingu nieufności znaleźli się w tym miesiącu *ex aequo* Antoni Macierewicz oraz prezydenci - obecny i poprzedni (po 31%). Warto jednak podkreślić, że o ile Aleksander Kwaśniewski do niedawna zaliczał się do polityków rzadko spotykających się z tak niekorzystnym odbiorem społecznym, o tyle Lech Wałęsa był przez całe lata jednym z bardzo krytycznie ocenianych.

Kwiecień okazał się dość korzystny dla polityków. Można sądzić, że okres narodowych rekolekcji po śmierci papieża Jana Pawła II i niemal całkowite wyciszenie życia politycznego pozwoliły Polakom nieco odetchnąć od polityki, uspokoiły negatywne emocje i krytycyzm związany z postrzeganiem klasy politycznej. W tym miesiącu badani nieco przychylniej niż w marcu oceniali przedstawicieli sceny politycznej. Jednak zarejestrowane korzystne zmiany ocen na ogół oznaczają co najwyżej powrót do wcześniejszych notowań.

Wyraźnym wyjątkiem w tym względzie jest Lech Wałęsa. Już ubiegłomiesięczny sondaż, w którym nazwisko byłego prezydenta po długiej przerwie ponownie umieściliśmy na naszej liście, pokazał, iż w jego społecznym odbiorze nastąpiła zdecydowana zmiana na korzyść. Można przypuszczać, że popularności przysporzyło mu zdecydowane wystąpienie przeciwko sposobowi uprawiania polityki przez Radio Maryja. W kwietniu odnotowaliśmy kolejną bardzo wyraźną poprawę notowań byłego prezydenta. Zaufanie do Lecha Wałęsy wzrosło o 9 punktów, a nieufność równie znacząco zmalała (o 8 punktów). Obecnie w jego społecznej ocenie zaufanie wyraźnie przeważa nad nieufnością, podczas gdy nawet po wielu latach od zakończenia prezydentury (w grudniu 2000 roku) odsetek badanych mających doń negatywny stosunek blisko trzykrotnie przewyższał liczbę tych, którzy mu ufali. Pewnemu przewartościowaniu dotychczasowego wizerunku byłego prezydenta, w którym, jak się wydaje, dominowała przede wszystkim krytyczna ocena jego prezydentury, sprzyjać mogły pojawiające się ostatnio we wspomnieniach o Janie Pawle II liczne reminiscencje z początków „Solidarności”, co przypomniało Polakom rolę Lecha Wałęsy w tamtym okresie. Dodatkowo popularności mógł mu przysporzyć pojednawczy gest w stosunku do Aleksandra Kwaśniewskiego, dedykowany pamięci Ojca Świętego. Trudno jednak ocenić, jak dalece

zmiana w społecznym wizerunku Lecha Wałęsy okaże się trwała, były prezydent należy bowiem do osób reagujących na różne wydarzenia szczególnie żywo i bez kunktatorstwa, co nie zawsze jest pozytywnie odbierane przez opinię publiczną.

Dużo lepsze niż w marcu są obecnie notowania liderów PO. Zaufanie do Donalda Tuska wzrosło o 7 punktów, zmalała także liczba osób deklarujących nieufność (o 4 punkty). Niemal w takim samym stopniu poprawiły się oceny Jana Rokity. Odsetek badanych darzących go zaufaniem wzrósł o 7 punktów, zmniejszyła się też, choć już bardzo nieznacznie (o 2 punkty) grupa tych, którzy mu nie ufają. Wyraźnie poprawiły się również notowania liderów PiS - Lecha i Jarosława Kaczyńskich (wzrost zaufania odpowiednio: o 7 i 5 punktów). Warto zauważyć, że zmianie tej towarzyszy odnotowany w tym miesiącu bardzo znaczący wzrost poparcia dla PiS². O ile jednak kwietniowy wynik tej partii można uznać za bezprecedensowy - notowania PiS nigdy dotąd nie były tak wysokie jak obecnie, o tyle rejestrowana zmiana w ocenach jej liderów oznacza jedynie powrót do bardzo dobrych, choć nie najwyższych notowań z lutego br. Do polityków, którzy odrobili straty z ubiegłego miesiąca zaliczają się także Marek Borowski i Włodzimierz Cimoszewicz (wzrost zaufania odpowiednio: o 6 i 5 punktów), Longin Pastusiak (4-punktowy wzrost zaufania i 3-punktowy spadek nieufności) oraz Leszek Balcerowicz (wzrost zaufania o 3 punkty). Nieco lepsze są ponadto obecne oceny Tadeusza Mazowieckiego (3-punktowy wzrost zaufania) oraz Marka Balickiego (spadek nieufności o 4 punkty). Można zatem sądzić, że kwietniowa poprawa notowań tych polityków, którzy miesiąc wcześniej, na fali ogólnego niezadowolenia i krytycyzmu wobec całej klasy politycznej, wyraźnie stracili, ma przede wszystkim charakter korekty ubiegłomiesięcznego spadku.

Trwałe okazało się natomiast marcowe pogorszenie dotychczasowego wizerunku Marka Belki. Mimo niewielkiej poprawy jego notowań w kwietniu (3-punktowy wzrost zaufania i 2-punktowy spadek nieufności) w społecznej ocenie premiera nadal zdecydowanie przeważa krytycyzm - liczba ankietowanych deklarujących w stosunku do niego nieufność (45%) zdecydowanie przewyższa liczbę tych, którzy mu ufają (31%). W okresie poprzedzającym kwietniowy sondaż premier potwierdził swoją decyzję o podaniu się do dymisji 5 maja i przystąpieniu do powstającej Partii Demokratycznej. Stawał też przed sejmową komisją śledczą badającą sprawę PKN Orlen.

---

² Por. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w kwietniu”, kwiecień 2005.

Niewiele zmieniły się notowania polityków zaangażowanych w tworzenie nowej inicjatywy politycznej - Jerzego Hausnera i Władysława Frasyniuka, którzy ostatnio także dość wyraźnie stracili w opinii Polaków. Zaufanie do byłego wicepremiera wzrosło o 3 punkty, zarazem minimalnie zmalał (o 2 punkty) odsetek badanych deklarujących w stosunku do niego nieufność. Z kolei bilans ocen Władysława Frasyniuka praktycznie nie uległ zmianie. Kwiecień przyniósł niewielki wzrost zaufania do niego (o 3 punkty) i prawie taki sam wzrost nieufności (o 2 punkty).

Do nielicznych należą politycy, którzy w tym szczególnym okresie stracili w ocenie badanych. W kontekście ogólnej poprawy notowań polityków niekorzystne zmiany wydają się jednak tym bardziej znaczące. Jedynymi, których oceny nieznacznie się pogorszyły, są Aleksander Kwaśniewski oraz Antoni Macierewicz (wzrost nieufności o 4 punkty).

W kwietniu po trzymiesięcznej przerwie ponownie umieściliśmy na naszej liście nazwisko przewodniczącego sejmowej komisji śledczej ds. Orłenu, w związku z zarzutami dotyczącymi jego asystentów. Badanie zostało przeprowadzone przed nagłym pogorszeniem stanu zdrowia Józefa Gruszki, który trafił do szpitala z objawami wylewu krwi do mózgu. W porównaniu z grudniem ubiegłego roku jego notowania praktycznie się nie zmieniły. Józef Gruszka nadal jest politykiem stosunkowo mało znanym. Jego nazwisko nic nie mówi ponad jedną trzecią pytanych (35%). W dalszym ciągu też postrzegany jest wyraźnie krytycznie - prawie dwukrotnie więcej osób deklaruje w stosunku do niego nieufność (29% obecnie i 28% w grudniu ubiegłego roku) niż darzy go zaufaniem (po 15% w obu pomiarach).

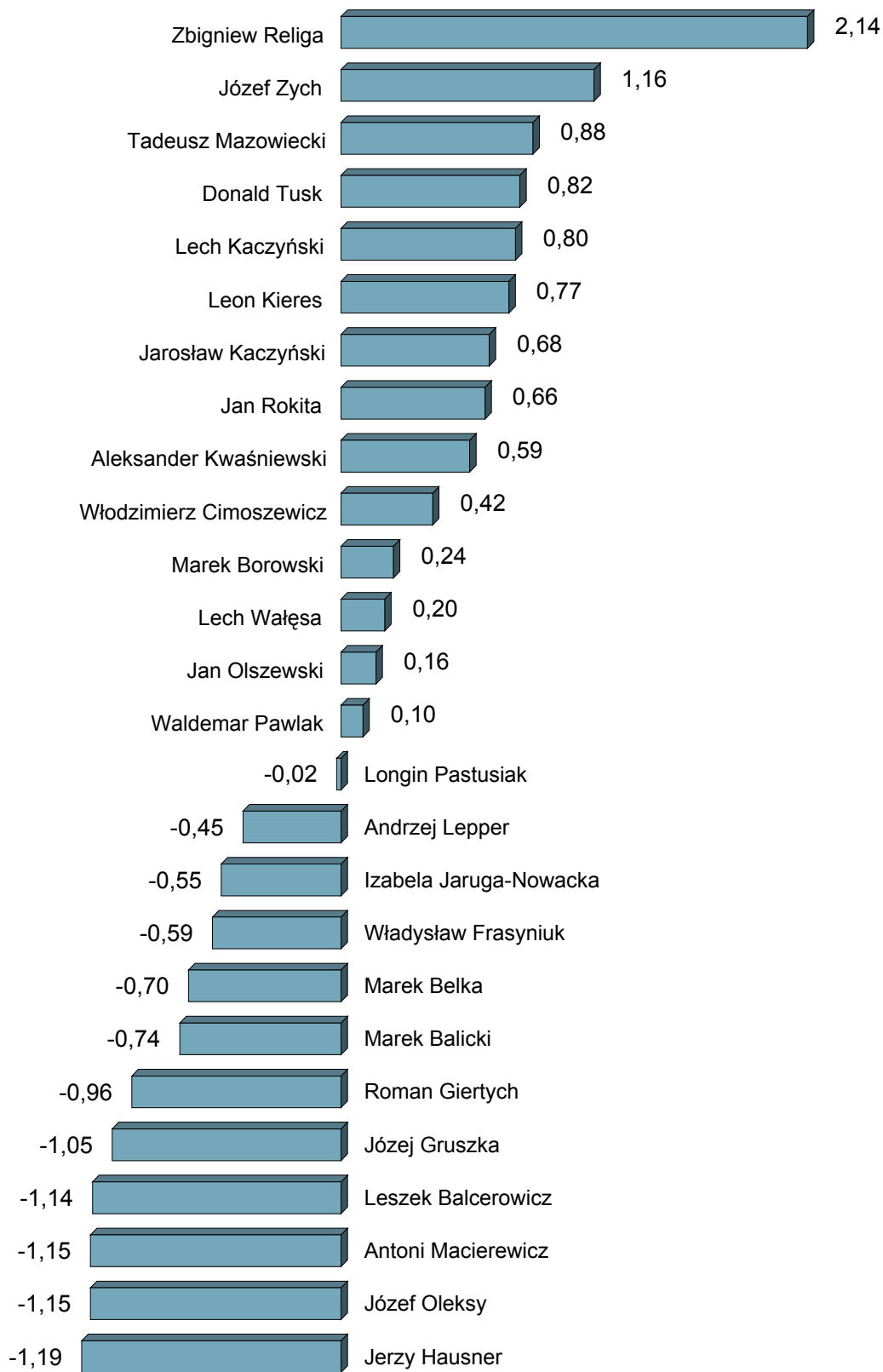
W związku z zaangażowaniem się Jana Olszewskiego w tworzenie nowej partii politycznej - Ruchu Patriotycznego - po kilkuletniej przerwie ponownie umieściliśmy jego nazwisko na naszej liście. Zaufanie do byłego premiera deklaruje obecnie niespełna jedna trzecia ankietowanych (30%), nie ufa mu zaś mniej więcej jedna piąta (21%). W ciągu ostatnich trzech lat, od marca 2002 roku, kiedy to ostatnio badaliśmy stosunek do Jana Olszewskiego, jego oceny w zasadzie nie uległy zmianie (ufało mu wówczas 31% badanych, a 23% deklarowało nieufność).

ŚREDNIE OCEN

W naszym sondażu badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Posługiwaliśmy się łącznymi odsetkami badanych wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych polityków umieszczonych na liście, a także stopień ich nieznamości. Natomiast średnia ocen jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień respondentów do poszczególnych polityków, a jednocześnie wyeliminować różnice wynikające ze stopnia ich znajomości.

Spośród przedstawicieli sceny politycznej uwzględnionych w naszym badaniu zdecydowanie najbardziej jednoznacznie pozytywnie odbierany jest Zbigniew Religa (średnia ocen wynosi 2,14). Drugie miejsce w rankingu średnich, ze znacznie już jednak słabszym wynikiem zajmuje Józef Zych (1,16). Do polityków, którzy uzyskali wysoką średnią, świadczącą o dużej przewadze nastawień pozytywnych, zaliczają się także Tadeusz Mazowiecki (0,88), Donald Tusk (0,82), Lech Kaczyński (0,80) oraz Leon Kieres (0,77). Nieco mniej jednoznacznie pozytywnie odbierani są Jarosław Kaczyński (0,68) i Jan Rokita (0,66). Pierwszą dziesiątkę najlepiej postrzeganych polityków zamykają w tym miesiącu prezydent Aleksander Kwaśniewski (0,59) oraz marszałek Sejmu Włodzimierz Cimoszewicz (0,42). Do polityków, którzy uzyskali dodatnią średnią, świadczącą jednak raczej o niewielkiej już przewadze ocen pozytywnych, zaliczają się ponadto Marek Borowski (0,24), Lech Wałęsa (0,20), Jan Olszewski (0,16) oraz Waldemar Pawlak (0,10).

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W KWIETNIU 2005

Tak jak przed miesiącem najniższą średnią ocen uzyskał Jerzy Hausner (-1,19). Niemal w takim samym stopniu krytycyzm dominuje także w ocenie Józefa Oleksego, Antoniego Macierewicza (średnie ocen po -1,15 punktu) oraz Leszka Balcerowicza (-1,14). Tylko nieco lepszą średnią ocen uzyskał Józef Gruszka (-1,05). Do zdecydowanie negatywnie odbieranych polityków zaliczają się również Roman Giertych (-0,96), Marek Balicki (-0,74) i premier Marek Belka (-0,70).

Tabela 4

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	III 2005	IV 2005	Różnica
Lech Wałęsa	-0,54	0,20	0,74 *
Longin Pastusiak	-0,50	-0,02	0,48 *
Donald Tusk	0,48	0,82	0,34 *
Włodzimierz Cimoszewicz	0,12	0,42	0,30 *
Jan Rokita	0,36	0,66	0,30 *
Marek Belka	-0,99	-0,70	0,29 *
Marek Balicki	-1,01	-0,74	0,27
Marek Borowski	0,00	0,24	0,24
Lech Kaczyński	0,58	0,80	0,22
Andrzej Lepper	-0,66	-0,45	0,21
Tadeusz Mazowiecki	0,67	0,88	0,21
Jerzy Hausner	-1,39	-1,19	0,20
Jarosław Kaczyński	0,48	0,68	0,20
Leszek Balcerowicz	-1,30	-1,14	0,16
Izabela Jaruga-Nowacka	-0,71	-0,55	0,16
Józef Oleksy	-1,30	-1,15	0,15
Zbigniew Religa	2,03	2,14	0,11
Waldemar Pawlak	0,06	0,10	0,04
Władysław Frasyniuk	-0,62	-0,59	0,03
Leon Kieres	0,78	0,77	-0,01
Józef Zych	1,18	1,16	-0,02
Roman Giertych	-0,87	-0,96	-0,09
Antoni Macierewicz	-1,01	-1,15	-0,14
Aleksander Kwaśniewski	0,76	0,59	-0,17

* Różnica średnich ocen istotna statystycznie na poziomie 0,05

Analiza średnich ocen wskazuje, że w okresie dzielącym kolejne pomiary notowania zdecydowanej większości polityków uwzględnionych w naszym badaniu przynajmniej minimalnie się poprawiły. Tylko w przypadku bardzo niewielkiej grupy przedstawicieli sceny politycznej średnie ocen okazały się niższe od ubiegłomiesięcznych, jednak różnice są nieistotne statystycznie. Zdecydowanie najbardziej poprawił się dotychczasowy wizerunek Lecha Wałęsy (wzrost wartości średniej o 0,74 punktu). Stosunkowo niewielka zmiana

w liczbie deklaracji zaufania i nieufności wyraźnie zaważyła także na całościowej ocenie Longina Pastusiaka (różnica średnich 0,48 punktu). W mniejszym stopniu poprawiła się średnia ocen lepiej znanego i ocenianego przez większą grupę badanych Donalda Tuska (o 0,34 punktu). Znacząco zyskali w ocenie badanych także Włodzimierz Cimoszewicz oraz Jan Rokita (wzrost wartości średniej po 0,30 punktu). Niemal w takim samym stopniu poprawił się wizerunek Marka Belki (wzrost średniej o 0,29 punktu). W przypadku pozostałych polityków wzrost wartości średniej ocen okazał się nieistotny statystycznie. Zatem mimo dość dużych różnic w liczbie deklaracji zaufania i nieufności, jakie odnotowaliśmy w stosunku do niektórych polityków, korzystne zmiany w nastawieniu badanych miały raczej słabe natężenie.

Po wyraźnym i dość powszechnym w ubiegłym miesiącu pogorszeniu się ocen polityków, obecnie rejestrujemy głównie poprawę ich notowań. W większości przypadków zmiana ta oznacza jednak co najwyżej powrót do wcześniejszych ocen. Lepsze niż przed miesiącem są obecne notowania Donalda Tuska i Jana Rokity. Do poziomu z lutego powróciły także oceny Lecha i Jarosława Kaczyńskich oraz Zbigniewa Religi. Straty z ubiegłego miesiąca odrobili również politycy lewicy - Marek Borowski i Włodzimierz Cimoszewicz.

Wyjątkiem w tym względzie jest Lech Wałęsa, którego dotychczasowy wizerunek w ostatnim okresie zdecydowanie się poprawił. Po raz pierwszy od wielu lat w społecznej ocenie Lecha Wałęsy zaufanie przeważa nad nieufnością.

Na tle ogólnej poprawy notowań tym bardziej znaczący wydaje się kolejny, tym razem już jednak niewielki, spadek notowań Aleksandra Kwaśniewskiego, któremu w rankingu popularności coraz mniej ustępują pozostali politycy cieszący się relatywnie dużym zaufaniem społecznym. Znamienne wydaje się też to, że mimo niewielkiej poprawy utrzymały się niekorzystne oceny Marka Belki.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do **Marka Belki**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	17	31	1	6	1095
Płeć						
Mężczyźni	46	17	32	1	4	523
Kobiety	44	16	30	1	7	572
Wiek						
18-24 lat	41	26	25	3	6	171
25-34	48	18	29	0	5	207
35-44	53	13	30	1	3	175
45-54	49	13	33	1	4	229
55-64	43	14	37	0	7	133
65 lat i więcej	34	17	33	4	12	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	45	19	25	2	8	398
Miasto do 20 tys.	43	17	32	1	6	136
20-100 tys.	38	17	38	0	7	215
101-500 tys.	51	12	32	1	3	208
501 tys.i więcej mieszk.	48	16	34	0	2	139
Wykształcenie						
Podstawowe	42	18	25	3	12	316
Zasadnicze zawodowe	50	15	29	1	5	278
Średnie	46	18	33	0	3	382
Wyższe	40	14	45	0	1	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	36	22	42	0	0	67
Prac.umysł.niż.szczebła	42	14	43	0	1	112
Pracownicy fiz.- umysł.	46	21	28	0	4	84
Robotnicy wykwalifikowani	51	12	33	0	4	98
Robotnicy niewykwalifik.	51	23	22	0	4	50
Rolnicy	50	16	25	2	7	58
Pracujący na własny rach.	64	5	27	0	3	27
Bierni zawodowo						
Renciści	46	13	28	1	11	122
Emeryci	36	16	36	3	9	228
Uczniowie i studenci	44	22	28	2	4	67
Bezrobotni	53	16	23	3	5	129
Gospodynie domowe i inni	47	24	18	0	12	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	41	14	43	0	2	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	53	15	31	0	1	83
sekt. pryw. poza rolnict.	48	18	30	0	4	209
prywatnym gosp. rolnym	50	15	25	2	7	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	53	16	24	2	5	163
301-500	51	12	32	1	5	197
501-900	46	17	32	1	3	254
901-1200	38	15	44	0	3	85
Powyżej 1200 zł	32	14	52	0	3	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	51	15	28	1	5	374
Średnie	45	16	30	1	8	443
Dobre	38	19	38	1	4	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	47	11	31	3	7	107
Raz w tygodniu	45	19	30	0	5	554
1-2 razy w miesiącu	41	19	31	2	7	172
Kilka razy w roku	49	14	31	2	4	178
W ogóle nie uczestniczy	42	11	38	0	9	81
Poglady polityczne						
Lewica	30	11	57	1	1	138
Centrum	42	22	33	0	3	303
Prawica	56	12	30	0	1	320
Trudno powiedzieć	43	19	19	3	15	332

Tabela 2. Stosunek do **Marka Borowskiego**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	15	40	13	7	1093
Płeć						
Mężczyźni	27	14	43	9	6	523
Kobiety	23	15	37	17	8	570
Wiek						
18-24 lat	17	15	40	22	6	171
25-34	25	19	38	10	8	207
35-44	26	16	43	11	4	174
45-54	29	13	44	9	5	228
55-64	24	15	45	8	8	133
65 lat i więcej	28	10	31	18	13	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	25	14	34	17	10	398
Miasto do 20 tys.	21	18	41	15	5	135
20-100 tys.	21	16	43	12	8	215
101-500 tys.	29	11	45	12	3	207
501 tys.i więcej mieszk.	31	15	43	5	6	139
Wykształcenie						
Podstawowe	22	14	29	21	14	316
Zasadnicze zawodowe	28	14	36	15	7	278
Średnie	26	16	46	8	4	380
Wyższe	24	13	58	4	1	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	20	17	55	5	3	67
Prac.umysł.niż.szczebła	22	17	54	4	2	112
Pracownicy fiz.- umysł.	20	21	40	14	5	84
Robotnicy wykwalifikowani	24	14	45	9	8	97
Robotnicy niewykwalifik.	24	16	34	20	6	50
Rolnicy	34	17	32	11	7	58
Pracujący na własny rach.	51	11	29	9	0	27
Bierni zawodowo						
Renciści	24	13	35	15	14	122
Emeryci	27	13	36	14	9	228
Uczniowie i studenci	21	10	40	21	7	67
Bezrobotni	25	14	38	18	5	129
Gospodynie domowe i inni	24	16	32	15	13	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	19	14	54	8	4	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	26	17	48	6	4	82
sekt. pryw. poza rolnict.	27	17	39	12	5	209
prywatnym gosp. rolnym	32	15	36	9	7	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	25	17	34	18	6	163
301-500	22	16	38	16	7	195
501-900	26	15	43	10	6	254
901-1200	23	13	57	4	3	85
Powyżej 1200 zł	28	13	53	5	1	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	31	15	34	13	7	374
Średnie	22	16	40	13	9	441
Dobre	22	11	48	13	5	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	32	9	38	12	9	107
Raz w tygodniu	27	16	37	13	7	553
1-2 razy w miesiącu	20	14	43	16	7	172
Kilka razy w roku	22	14	48	10	7	178
W ogóle nie uczestniczy	20	16	41	13	10	81
Poglady polityczne						
Lewica	14	13	58	12	2	138
Centrum	22	18	47	9	4	302
Prawica	37	12	44	6	3	320
Trudno powiedzieć	22	15	22	24	17	331

Tabela 3. Stosunek do **Włodzimierza Cimoszewicza**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	17	44	4	7	1093
Płeć						
Mężczyźni	29	15	48	3	6	523
Kobiety	27	19	41	6	8	570
Wiek						
18-24 lat	29	22	34	9	6	171
25-34	35	21	35	1	8	207
35-44	30	19	43	2	5	174
45-54	27	16	52	2	4	228
55-64	21	12	56	3	7	133
65 lat i więcej	23	10	48	9	11	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	27	15	42	8	8	398
Miasto do 20 tys.	25	21	43	3	8	135
20-100 tys.	21	15	54	1	8	215
101-500 tys.	34	18	41	3	4	207
501 tys.i więcej mieszk.	34	19	43	0	4	139
Wykształcenie						
Podstawowe	24	15	41	8	12	316
Zasadnicze zawodowe	31	15	44	4	6	278
Średnie	26	21	48	2	4	380
Wyższe	38	16	43	1	2	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	35	22	40	1	2	67
Prac.umysł.niż.szczebła	26	26	46	0	2	112
Pracownicy fiz.- umysł.	27	23	40	3	7	84
Robotnicy wykwalifikowani	37	18	40	1	3	97
Robotnicy niewykwalifik.	25	22	47	0	6	50
Rolnicy	29	17	42	3	8	58
Pracujący na własny rach.	38	8	54	0	0	27
Bierni zawodowo						
Renciści	21	13	47	10	9	122
Emeryci	21	12	52	6	9	228
Uczniowie i studenci	31	18	38	5	7	67
Bezrobotni	32	13	43	5	7	129
Gospodynie domowe i inni	33	14	29	9	14	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	22	17	57	1	3	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	44	22	30	1	3	82
sekt. pryw. poza rolnict.	33	22	39	1	4	209
prywatnym gosp. rolnym	29	17	44	1	9	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	29	15	43	4	9	163
301-500	22	21	45	5	7	195
501-900	31	18	45	3	3	254
901-1200	23	13	61	2	1	85
Powyżej 1200 zł	35	18	46	0	1	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	30	15	44	4	8	374
Średnie	27	16	46	4	7	441
Dobre	27	21	43	5	4	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	33	17	38	8	3	107
Raz w tygodniu	28	18	44	3	7	553
1-2 razy w miesiącu	26	21	42	3	8	172
Kilka razy w roku	25	11	50	7	7	178
W ogóle nie uczestniczy	31	12	49	0	8	81
Poglady polityczne						
Lewica	17	10	69	3	1	138
Centrum	25	22	47	2	4	302
Prawica	38	15	44	2	2	320
Trudno powiedzieć	26	17	32	10	16	331

Tabela 4. Stosunek do **Lecha Kaczyńskiego**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	16	53	3	7	1093
Płeć						
Mężczyźni	25	13	55	1	5	523
Kobiety	18	19	51	4	8	570
Wiek						
18-24 lat	15	24	48	7	6	171
25-34	23	17	55	0	6	207
35-44	22	19	53	0	6	174
45-54	22	11	60	2	6	228
55-64	27	12	52	2	7	133
65 lat i więcej	21	14	46	7	12	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	21	16	49	4	10	398
Miasto do 20 tys.	21	17	52	4	6	135
20-100 tys.	19	19	54	2	7	215
101-500 tys.	24	16	54	2	4	207
501 tys.i więcej mieszk.	22	13	61	1	3	139
Wykształcenie						
Podstawowe	16	17	49	6	12	316
Zasadnicze zawodowe	26	15	52	2	5	278
Średnie	21	17	55	1	6	380
Wyższe	27	14	56	1	1	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	27	16	56	0	0	67
Prac.umysł.niż.szczebła	21	16	59	0	4	112
Pracownicy fiz.- umysł.	21	23	52	2	2	84
Robotnicy wykwalifikowani	31	15	50	0	4	97
Robotnicy niewykwalifik.	17	20	58	1	4	50
Rolnicy	25	16	45	4	10	58
Pracujący na własny rach.	19	27	45	6	3	27
Bierni zawodowo						
Renciści	12	14	58	5	11	122
Emeryci	25	12	50	5	8	228
Uczniowie i studenci	10	20	55	5	9	67
Bezrobotni	23	12	57	3	5	129
Gospodynie domowe i inni	15	29	35	0	21	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	25	16	55	0	4	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	27	8	63	0	2	82
sekt. pryw. poza rolnict.	21	25	49	2	3	209
prywatnym gosp. rolnym	25	15	47	3	10	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	19	12	59	4	6	163
301-500	16	19	56	4	5	195
501-900	20	19	56	1	4	254
901-1200	29	10	57	1	3	85
Powyżej 1200 zł	38	15	45	0	3	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	21	14	56	3	5	374
Średnie	20	17	52	2	8	441
Dobre	24	18	49	3	6	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	14	17	63	3	4	107
Raz w tygodniu	19	17	54	3	7	553
1-2 razy w miesiącu	21	14	54	3	7	172
Kilka razy w roku	30	16	44	3	7	178
W ogóle nie uczestniczy	25	19	44	3	9	81
Poglady polityczne						
Lewica	47	10	41	2	1	138
Centrum	24	20	51	1	4	302
Prawica	15	10	73	1	1	320
Trudno powiedzieć	15	20	40	7	17	331

Tabela 5. Stosunek do Aleksandra Kwaśniewskiego

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	12	54	0	3	1094
Płeć						
Mężczyźni	35	10	53	0	2	523
Kobiety	28	14	54	0	4	571
Wiek						
18-24 lat	31	15	52	0	2	171
25-34	34	10	53	0	3	207
35-44	31	15	51	0	2	174
45-54	34	12	52	0	2	228
55-64	30	12	56	0	3	134
65 lat i więcej	26	8	57	1	8	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	34	9	52	0	5	398
Miasto do 20 tys.	25	12	61	0	2	135
20-100 tys.	29	10	58	0	3	215
101-500 tys.	30	16	52	0	2	207
501 tys.i więcej mieszk.	36	17	45	0	2	139
Wykształcenie						
Podstawowe	27	12	53	0	7	316
Zasadnicze zawodowe	36	11	51	0	2	278
Średnie	30	13	56	0	2	380
Wyższe	34	11	53	0	1	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	31	10	59	0	0	67
Prac.umysł.niż.szczebła	27	15	57	0	1	112
Pracownicy fiz.- umysł.	39	13	46	0	2	84
Robotnicy wykwalifikowani	34	10	53	0	3	97
Robotnicy niewykwalifik.	27	20	49	1	2	50
Rolnicy	42	4	50	0	3	58
Pracujący na własny rach.	35	3	62	0	0	27
Bierni zawodowo						
Renciści	28	14	54	0	4	122
Emeryci	28	11	54	0	6	228
Uczniowie i studenci	28	11	58	0	2	67
Bezrobotni	35	13	51	0	1	129
Gospodynie domowe i inni	27	12	54	0	7	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	29	9	61	0	2	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	34	21	44	0	1	82
sekt. pryw. poza rolnict.	35	11	52	0	2	209
prywatnym gosp. rolnym	40	4	53	0	3	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	34	11	52	0	3	163
301-500	30	15	53	0	1	195
501-900	34	11	53	0	2	254
901-1200	28	14	58	0	0	85
Powyżej 1200 zł	22	11	66	0	1	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	35	12	50	0	3	374
Średnie	31	13	52	0	4	442
Dobre	27	10	60	0	3	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	35	7	54	0	4	108
Raz w tygodniu	31	14	53	0	2	553
1-2 razy w miesiącu	34	7	54	0	4	172
Kilka razy w roku	28	12	55	1	4	178
W ogóle nie uczestniczy	29	13	53	0	4	81
Poglądy polityczne						
Lewica	20	5	75	0	0	138
Centrum	28	14	58	0	0	303
Prawica	45	10	45	0	1	320
Trudno powiedzieć	27	15	49	0	10	331

Tabela 6. Stosunek do **Jana Olszewskiego**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	26	30	13	11	1094
Płeć						
Mężczyźni	23	25	33	10	9	523
Kobiety	18	27	27	15	13	571
Wiek						
18-24 lat	14	28	24	26	8	171
25-34	21	29	26	14	11	207
35-44	18	34	31	7	9	174
45-54	25	23	37	5	9	228
55-64	24	23	35	7	11	134
65 lat i więcej	19	20	28	17	16	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	18	21	28	20	13	398
Miasto do 20 tys.	20	28	27	9	17	135
20-100 tys.	20	26	33	10	11	215
101-500 tys.	23	30	31	10	6	207
501 tys.i więcej mieszk.	24	32	33	4	6	139
Wykształcenie						
Podstawowe	16	22	26	19	16	316
Zasadnicze zawodowe	26	22	30	12	10	278
Średnie	19	31	32	10	9	380
Wyższe	22	32	34	7	4	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	19	35	33	7	5	67
Prac.umysł.niż.szczebła	22	44	24	6	5	112
Pracownicy fiz.- umysł.	20	34	30	11	4	84
Robotnicy wykwalifikowani	25	28	29	3	14	97
Robotnicy niewykwalifik.	19	27	32	13	9	50
Rolnicy	23	15	29	15	18	58
Pracujący na własny rach.	35	21	31	4	9	27
Bierni zawodowo						
Renciści	18	17	38	14	13	122
Emeryci	22	22	30	13	12	228
Uczniowie i studenci	13	30	23	26	8	67
Bezrobotni	17	20	36	18	10	129
Gospodynie domowe i inni	21	24	14	21	20	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	25	34	28	5	8	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	22	33	34	8	3	82
sekt. pryw. poza rolnict.	20	32	29	10	9	209
prywatnym gosp. rolnym	25	14	32	12	17	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	17	21	30	18	15	163
301-500	17	27	30	15	12	195
501-900	18	30	34	9	9	254
901-1200	34	32	24	3	6	85
Powyżej 1200 zł	22	41	24	9	4	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	21	21	33	13	12	374
Średnie	18	27	30	13	12	442
Dobre	24	32	26	12	7	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	25	35	12	10	108
Raz w tygodniu	19	26	30	12	12	553
1-2 razy w miesiącu	19	25	33	12	11	172
Kilka razy w roku	23	28	27	14	8	178
W ogóle nie uczestniczy	29	28	22	13	8	81
Poglady polityczne						
Lewica	36	28	25	7	4	138
Centrum	20	31	31	12	7	303
Prawica	20	26	43	7	4	320
Trudno powiedzieć	15	22	19	21	23	331

Tabela 7. Stosunek do **Zbigniewa Religi**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	12	67	7	6	1094
Płeć						
Mężczyźni	8	12	69	6	5	523
Kobiety	7	13	66	8	6	571
Wiek						
18-24 lat	6	16	56	16	7	171
25-34	9	13	70	4	4	207
35-44	6	16	68	4	6	174
45-54	7	11	74	3	4	228
55-64	8	11	71	3	7	134
65 lat i więcej	8	7	63	14	8	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	7	10	62	12	8	398
Miasto do 20 tys.	7	11	73	4	6	135
20-100 tys.	5	14	72	3	7	215
101-500 tys.	10	13	68	6	3	207
501 tys.i więcej mieszk.	8	17	67	6	3	139
Wykształcenie						
Podstawowe	7	11	59	14	9	316
Zasadnicze zawodowe	8	11	68	7	7	278
Średnie	7	15	71	4	4	380
Wyższe	8	14	76	1	1	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	6	11	81	0	2	67
Prac.umysł.niż.szczebła	5	12	78	2	3	112
Pracownicy fiz.- umysł.	9	25	57	5	4	84
Robotnicy wykwalifikowani	7	13	71	3	7	97
Robotnicy niewykwalifik.	4	22	63	4	8	50
Rolnicy	7	14	69	8	2	58
Pracujący na własny rach.	8	16	63	13	0	27
Bierni zawodowo						
Renciści	6	8	66	11	9	122
Emeryci	10	9	64	10	6	228
Uczniowie i studenci	7	19	54	15	6	67
Bezrobotni	8	5	68	11	8	129
Gospodynie domowe i inni	5	13	71	2	10	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	6	13	77	0	4	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	11	19	63	5	2	82
sekt. pryw. poza rolnict.	5	18	66	6	5	209
prywatnym gosp. rolnym	7	14	69	8	2	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	7	8	70	8	8	163
301-500	5	11	72	8	4	195
501-900	7	12	73	4	4	254
901-1200	19	10	65	2	4	85
Powyżej 1200 zł	3	17	74	5	0	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	7	11	68	7	7	374
Średnie	8	11	66	8	6	442
Dobre	7	16	67	6	4	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	7	7	72	9	5	108
Raz w tygodniu	7	13	68	7	5	553
1-2 razy w miesiącu	9	11	65	7	8	172
Kilka razy w roku	7	14	65	7	7	178
W ogóle nie uczestniczy	6	15	64	10	4	81
Poglądy polityczne						
Lewica	10	15	71	3	1	138
Centrum	8	16	68	4	3	303
Prawica	7	10	77	4	2	320
Trudno powiedzieć	6	10	55	15	14	331

Tabela 8. Stosunek do **Jana Rokity**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	23	15	50	5	7	1094
Płeć						
Mężczyźni	25	14	54	3	5	523
Kobiety	21	17	46	7	10	571
Wiek						
18-24 lat	21	16	53	6	4	171
25-34	24	20	48	1	6	207
35-44	19	15	56	2	8	174
45-54	23	15	52	3	6	228
55-64	25	12	51	4	8	134
65 lat i więcej	25	11	38	13	12	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	24	15	42	9	10	398
Miasto do 20 tys.	23	18	47	3	8	135
20-100 tys.	23	10	57	2	8	215
101-500 tys.	23	17	54	3	3	207
501 tys.i więcej mieszk.	19	19	57	3	2	139
Wykształcenie						
Podstawowe	22	15	40	12	12	316
Zasadnicze zawodowe	29	11	49	4	7	278
Średnie	22	17	55	1	5	380
Wyższe	16	22	59	0	2	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	15	29	54	0	2	67
Prac.umysł.niż.szczebła	18	19	60	0	4	112
Pracownicy fiz.- umysł.	25	24	46	3	2	84
Robotnicy wykwalifikowani	25	15	54	1	6	97
Robotnicy niewykwalifik.	20	22	43	6	10	50
Rolnicy	28	15	41	6	10	58
Pracujący na własny rach.	23	3	65	6	3	27
Bierni zawodowo						
Renciści	20	8	47	12	13	122
Emeryci	27	12	44	8	9	228
Uczniowie i studenci	20	15	59	1	5	67
Bezrobotni	29	12	51	3	5	129
Gospodynie domowe i inni	13	18	43	7	18	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	24	20	50	2	4	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	15	14	66	1	4	82
sekt. pryw. poza rolnict.	21	21	50	2	5	209
prywatnym gosp. rolnym	28	12	43	7	10	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	25	12	50	5	8	163
301-500	18	19	52	3	8	195
501-900	24	16	50	5	5	254
901-1200	27	11	59	1	1	85
Powyżej 1200 zł	13	17	65	4	1	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	24	16	48	5	7	374
Średnie	24	13	49	6	8	442
Dobre	20	18	54	3	5	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	11	57	7	7	108
Raz w tygodniu	23	15	50	5	8	553
1-2 razy w miesiącu	21	21	47	5	6	172
Kilka razy w roku	26	15	48	5	6	178
W ogóle nie uczestniczy	28	12	50	3	6	81
Poglady polityczne						
Lewica	37	16	45	1	1	138
Centrum	26	17	54	1	2	303
Prawica	19	9	68	2	2	320
Trudno powiedzieć	19	19	30	12	20	331

Tabela 9. Stosunek do **Donalda Tuska**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	19	45	13	7	1094
Płeć						
Mężczyźni	19	20	46	8	6	523
Kobiety	13	18	44	16	8	571
Wiek						
18-24 lat	15	24	39	17	5	171
25-34	20	24	39	10	8	207
35-44	12	24	50	6	8	174
45-54	18	18	52	8	4	228
55-64	16	10	55	14	5	134
65 lat i więcej	15	13	38	22	12	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	18	19	33	21	9	398
Miasto do 20 tys.	13	24	44	10	8	135
20-100 tys.	16	17	51	8	8	215
101-500 tys.	16	20	53	8	4	207
501 tys.i więcej mieszk.	14	19	58	5	4	139
Wykształcenie						
Podstawowe	13	17	35	25	10	316
Zasadnicze zawodowe	21	20	38	13	9	278
Średnie	16	22	53	5	4	380
Wyższe	14	15	65	4	3	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	14	69	5	2	67
Prac.umysł.niż.szczebła	14	24	54	2	5	112
Pracownicy fiz.- umysł.	13	33	41	9	3	84
Robotnicy wykwalifikowani	25	26	39	3	7	97
Robotnicy niewykwalifik.	13	31	35	13	8	50
Rolnicy	21	21	32	17	10	58
Pracujący na własny rach.	19	8	63	10	0	27
Bierni zawodowo						
Renciści	16	10	42	23	9	122
Emeryci	15	11	46	19	9	228
Uczniowie i studenci	15	32	33	14	6	67
Bezrobotni	21	15	44	14	7	129
Gospodynie domowe i inni	10	25	47	5	14	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	20	22	49	3	6	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	17	25	47	8	2	82
sekt. pryw. poza rolnict.	12	26	49	8	5	209
prywatnym gosp. rolnym	23	20	33	16	8	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	16	21	39	16	9	163
301-500	11	22	45	15	6	195
501-900	16	19	49	11	5	254
901-1200	14	14	58	8	6	85
Powyżej 1200 zł	13	17	64	5	1	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	19	20	40	14	7	374
Średnie	14	17	47	14	8	442
Dobre	16	22	48	8	5	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	18	16	43	18	5	108
Raz w tygodniu	15	21	44	13	8	553
1-2 razy w miesiącu	16	18	46	12	8	172
Kilka razy w roku	18	20	47	9	6	178
W ogóle nie uczestniczy	17	13	50	15	5	81
Poglądy polityczne						
Lewica	20	19	51	9	1	138
Centrum	17	21	49	9	4	303
Prawica	18	18	58	5	2	320
Trudno powiedzieć	13	19	27	25	17	331

Tabela 10. Stosunek do **Lecha Wałęsy**

(%)

	Nieufność	Obojętność	Zaufanie	Nieznajomość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	20	44	0	5	1094
Płeć						
Mężczyźni	31	19	46	0	3	523
Kobiety	30	20	43	1	6	571
Wiek						
18-24 lat	23	25	48	0	3	171
25-34	35	20	40	0	4	207
35-44	26	19	50	0	4	174
45-54	35	20	42	0	3	228
55-64	29	18	49	0	4	134
65 lat i więcej	33	14	40	1	11	179
Miejsce zamieszkania						
Wieś	36	17	41	1	6	398
Miasto do 20 tys.	27	17	51	0	6	135
20-100 tys.	29	21	46	0	5	215
101-500 tys.	30	24	43	0	3	207
501 tys.i więcej mieszk.	25	22	49	0	5	139
Wykształcenie						
Podstawowe	34	15	41	1	9	316
Zasadnicze zawodowe	37	21	38	0	3	278
Średnie	26	21	50	0	4	380
Wyższe	24	24	50	0	1	119
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	20	29	51	0	0	67
Prac.umysł.niż.szczebła	29	22	46	0	2	112
Pracownicy fiz.- umysł.	30	23	47	0	1	84
Robotnicy wykwalifikowani	36	22	39	0	3	97
Robotnicy niewykwalifik.	36	11	48	0	5	50
Rolnicy	39	10	45	0	6	58
Pracujący na własny rach.	31	15	53	0	0	27
Bierni zawodowo						
Renciści	33	23	36	1	8	122
Emeryci	33	17	42	1	8	228
Uczniowie i studenci	21	15	61	0	2	67
Bezrobotni	30	22	43	0	5	129
Gospodynie domowe i inni	27	17	45	0	12	53
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	26	25	46	0	3	150
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	36	23	40	0	1	82
sekt. pryw. poza rolnict.	31	18	49	0	2	209
prywatnym gosp. rolnym	40	10	45	0	5	57
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	28	20	45	0	6	163
301-500	31	20	47	0	3	195
501-900	33	23	40	0	4	254
901-1200	36	17	44	1	1	85
Powyżej 1200 zł	24	18	57	0	1	69
Ocena własnych war. mater.						
Złe	36	18	41	0	5	374
Średnie	28	21	45	0	6	442
Dobre	29	20	48	0	3	276
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	31	17	48	0	4	108
Raz w tygodniu	30	20	45	0	4	553
1-2 razy w miesiącu	33	17	44	0	6	172
Kilka razy w roku	27	23	44	1	5	178
W ogóle nie uczestniczy	35	17	41	0	7	81
Poglady polityczne						
Lewica	46	15	39	0	0	138
Centrum	30	22	47	0	1	303
Prawica	23	19	56	0	2	320
Trudno powiedzieć	32	21	33	1	13	331